

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

77. évfolyam, 238. szám
1987. október 9., péntek

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Miről dönt az autonóm munkacsoport? A főnök személyéről, a dolgozók fizetéséről

A három munkacsoport a megalakulás utáni első évben összesen 34 főből állt, s 270 ezer darab, úgynevezett kalandert készített. A második évben létszámuk 31-re olvadt, termelésük viszont 287 ezer darabra emelkedett. A következő évben már csak 27-en dolgoztak, ámde 305 ezer darabos termelést terveztek. Azaz a termelékenységük az egyik évben 18, a másik évben csaknem 20 százalékkal emelkedett. Az imponáló adatok mögött nem varázslat rejlik, noha az iparunkban egyre elterjedtebb elnevezés: amcs, a furcsasága miatt akár varázsigének is beillene.

Úgy tűnik, a lehetségesnél lassabban hódít teret gazdaságunkban a vállalatok belüli vállalkozások egyik, a nemzetközi tapasztalatok szerint bevált formája: az autonóm munkacsoport.

Több szabadság és felelősség

Az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnöke a közelmúltban kifejtette, hogy a különböző szaktárcák között, egyelőre nem jött létre megállapodás a formák elterjedtebb alkalmazásáról. Am — mint hangsúlyozta — nem szabad lemondani róluk; a további kísérletezések egyelőre vállalati kezdeményezésekre folynak. A magyar gazdaságnak égetően szüksége van a teljesítmények mind minőség, mind mennyiségi növelésére, s ebben többek között számítani lehet a dolgozók egészséges munkaszellemére építő belső vállalkozásokra.

Adott egy, a piacon kelenő termék. Ehhez jelen van az anyag, az energia, s a többé-kevésbé kidolgozott gyártási eljárás. Itt válik jelentőssé egy olyan munkacsoport, mely nagy önállóságot — autonómiát kap abban, hogy a termékből minél többet, minél jobb minőségben gyártson.

Miben áll az önállósága? Egyrészt abban, hogy vezetőjét maga választja meg. Maga dönti el, hogy — az anyagellátáshoz, szállításhoz igazodván — milyen munkaidő-beosztásban dolgozik. Önállóan dönt a szabadságok kiadásáról. S még két, igen lényeges dologban, az eddigi „hagyományoktól” eltérően, autonóm módon dönt arról, hogy a csoport tagjai közül ki mennyit keres, és mennyi legyen a csoport létszáma.

Igaz, minőségi újdonságot ez a két utóbbi lehetőség jelent. Tanulságos megnézni, milyen gyakorlattal oldották ezt meg a Taurusnál, egy skandináv vállalat tapasztalatának fölhasználásával. A dolog lényege egyszerű: kiszámították, hogy az előző évben egy kalandert mennyi bérköltség jutott. Ezt a számot beszorozták az új évre tervezett darabszámmal, s így megkapták a munkacsoport felhasználható bértömegét. A feladat és az arra szánt pénz világos ismeretében a csoport érdeke egyértelművé vált: a kiszabott munkát

minél kevesebben, minél rövidebb idő alatt végrehajtani. Hogy ez miként sikerült, arról a bevezetőben felsorolt adatok nyújtanak képet.

Szerződnek a vállalattal

Újszerű a módszerben az is, hogy a vállalat vezetősége és a csoport között a konkrét feladatot illetően szerződéses viszony van. Többek között ez tartalmazza a minőséggel összefüggő követelményeket is, melyek szintén világosak. A selejtért nem jár semmi. Nem véletlen, hogy az amcs-szisztema alkalmazásának egyik üdvöztető hatása éppen a minőség javulásában mutatkozott meg.

Sorolni lehetne azokat a hatásokat is, amelyek a közvetlen hozamon kívül „járulékos” előnyöket hoztak. Például, hogy a felszabaduló munkaerőt olyan helyekre lehetett csoportosítani, ahol hiányzott a munkakéz. S az ilyen sorsra jutók az új helyen hasznosítani igyekeztek az amcs-ből nyert tapasztalatokat. Nem lényegtelen az sem, hogy a csoportok új emberi tartalékokkal is gazdagodtak, színesedtek.

Mindamellett rá kell mutatni: az amcs önmagában korántsem oldja meg az iparunk előtt tornyosuló hatalmas feladatokat. Hiszen alkalmazási köre aligha lehet tág a belátható jövőben. Olyan termék kell hozzá, amely hosszabb távon jól eladható a piacon, s a gyártás anyag-, energiaigénye zökkenőmentesen kiellegíthető. Ma, amikor gyáraink apró import alkatrészek hiányával, késedelmével küszködnek, az ilyen termékek száma igencsak véges. Tehát ha volnának is

belső vállalkozók — jól képzett, tetterre kész szakemberek — egy-egy vállalatnál, a komolyan vehető szerződés megkötése épp a hiányokkal küszködő vállalati vezetőség oldaláról csaknem lehetetlen.

A vgmk-k versenytársai

Az eddigi tapasztalatok szerint az amcs kiváló versenytársa egy másik belső vállalkozási formának: a vállalati gazdasági munkaközösségnek. Mivel az utóbbi forma a nem főmunkaidőben végzett tevékenységek közé tartozik: sokan a visszafogásukat szeretnék látni. Úgy tűnik, az amcs alkalmas arra, hogy a reform szelleméhez illő, versenyen alapuló módon hódítson el teret a vgmk-től. Ez sokkal rokonszenvesebb, mint az adminisztratív módszerekkel való korlátozás. Ám nem nehéz belátni, hogy amíg gazdaságunkat átmelegíti az átszabdalló hiányjelenségek, addig a hórúkmunkákra, hétvégi feladatokra örömszt vállalkozó vgmk-k jövőjét nem kell a rendszeres, napi 8 órai munkára alkalmazható amcs-rendszertől féltetni.

Az autonóm munkacsoportok működtetésében nem nehéz észrevenni a magyar reform szelleméhez jól illeszkedő jegyeket. Már nevükben is kiemelkedik az önállóság követelménye: jogokat kapnak, s ezek gyakorlásába kívülről nem szólhat bele senki. Azaz, a vállalatvezetés, mely a kormányzattól — joggal — nagyobb önállóságot kér magának, „házon belül” maga is gyakorolhatja a döntéshozást. Az amcs térhódítása tehát a felnövekvő gondolkodásmód előretörését is jelentené.

Molnár Pál

Hazánkba érkezett a dán királynő

II. Margit, a Dán Királyság uralkodója Németh Károlynak, az Elnöki Tanács elnökének meghívására csütörtökön hivatalos látogatásra hazánkba érkezett. A királynőt magyarországi útjára elkísérte férje, Henrik herceg. Az uralkodói párt Németh Károly és felesége üdvözölte a Ferihegyi repülőtérén, majd az ünnepélyes fogadtatás színhelyére, a Kossuth Lajos térre indultak.

Az érdeklődők sokaságával benépesült, fellelőgőzött terep Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, Várkonyi Péter külügyminiszter, Iványi Pál, a Fővárosi Tanács elnöke, valamint a hazai közélet több más kiemelkedő személyisége fogadta a motoros rendőrök diszkrétetésében érkező királyi párt.

A felsorakozott katonai díszegység parancsnoka jelentést tett az uralkodónak, majd a dán és a magyar himnusz hangjai után II. Margit Németh Károly társaságában ellépett a tisztelgő katonák sorfala előtt. Az ünnepélyes fogadtatás katonai díszmenettel zárult. Az uralkodó és Henrik herceg Németh Károly és felesége kíséretében a szállásra indult. (Folytatás a 2. oldalon.)

Kádár János Kínába látogat

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának meghívására pénteken hivatalos, baráti látogatásra a Kínai Népköztársaságba utazik. (MTI)

Ülést tartott a Minisztertanács

A Minisztertanács csütörtöki üléséről — amelyet Grósz Károly távollétében Csehák Judit miniszterelnök-helyettes vezetett — a Tájékoztatói Hivatal elnöke, a kormány szóvivője az alábbi tájékoztatást adta:

A Minisztertanács jóváhagyólag tudomásul vette Franz Vranitzky osztrák szövetségi kancellár magyarországi látogatásáról készített jelentést.

A kormány határozatot hozott az 1988. évi gazdasági szabályozók módosításáról. Jóváhagyta a bér- és keresetszabályozás 1988. évi rendszeréről szóló rendeletet, és meghatározta azokat a gazdasági követelményeket, amelyek teljesítése esetén a gazdálkodó szervezetek mentesülhetnek a bér- és keresetszabályozás előírásai alól.

A Minisztertanács a szövetkezeti kongresszusokon elhangzott észrevételeket figyelembe véve javasolta az Elnöki Tanácsnak a szövetkezetekről szóló jogszabályok korszerűsítését.

A Minisztertanács rendeletet hozott a lakásépítéssel kapcsolatos kötelező jótállásról. Úgy határozott, hogy az 1988. január elseje után kötött szerződések alapján átadott új lakóépületekre, lakásokra hároméves jótállás vonatkozik.

A Minisztertanács határozatot hozott az emberi környezetre veszélyes anyagok külföldről történő behozatalának megakadályozására.

A kormány a tudáspolitikai bizottság elnökének beszámolója alapján áttekintette a kutatóhelyek és a vállalatok együttműködését szolgáló jogi-gazdasági feltételeket, valamint a kutatóintézetek és a vállalatok műszaki-fejlesztési munkáját.

A Minisztertanács az állami tervbizottság elnökének előterjesztését figyelembe véve, elfogadta a hosszú távú erdőtelepítési programot. Ennek értelmében 1991-től 2000-ig 150 ezer hektár új erdőt kell telepíteni. (A kormányzóvivői tájékoztatót a 2-es oldalon közöljük.)

A Világbank és vállalataink

Tegnap, csütörtökön Szegeden, a Technika Házában megkezdődött az MTESZ Csongrád Megyei Szervezete, a Magyar Kereskedelmi Kamara Dél-alföldi Területi Bizottsága és a Szenzor Szervezési Vállalat által közösen rendezett Mit kell tudni a világbanki szerkezetátalakításról? című kénnapos, azonos témakörű szeminárium. Célja a nemzetközi munkamegosztásba va-

ló intenzív bekapcsolódás elősegítése és a Világbank hitelezési feltételeinek bemutatása a Csongrád megyei vállalatok és térszervezők képviselőinek.

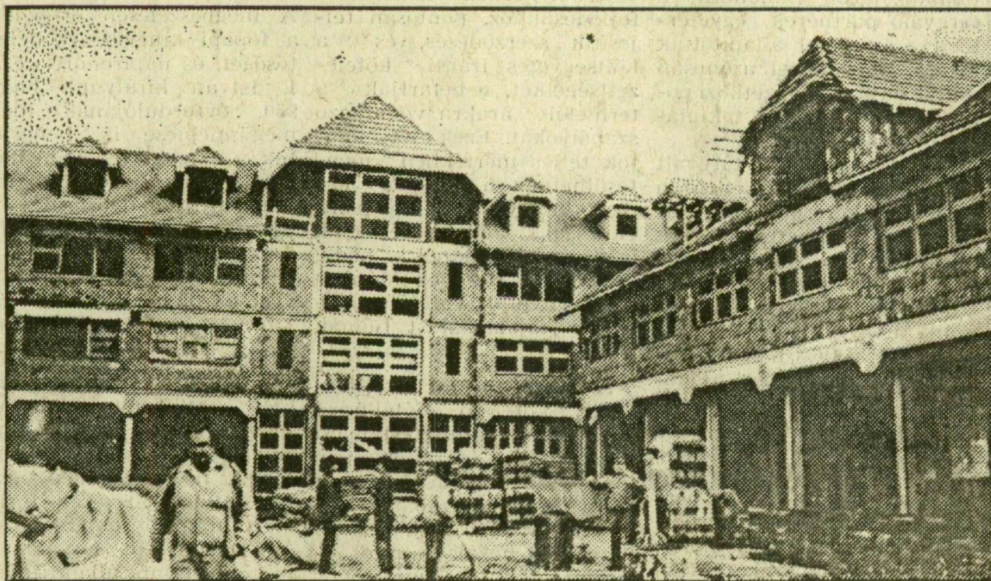
Mit kell szerkezetátalakítás alatt érteni, és milyen célra igényelhető világbanki hitel? Milyen előfeltételek vannak a hiteligenylésnek, s hogyan kell azt összeállítani? Ilyen és ehhez hasonló kérdésekre igyekeztek választ adni a meghívott szervezési szakemberek. Elsőként Garai Tamás, a Szenzor főosztályvezető-helyettese vázolta fel az 1945 óta — részvénytársasági formában — létező Világbank működési mechanizmusát. Elmondta a Világbank (pontosabban Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank) 60 milliárd dollár alaptőkével indult, s az 1946 és 1985 közötti időszakban 116 milliárd dollár kölcsönt adott, mintegy 2 ezer 800 nagy létesítmény beruházásának segítésére. Azt lehetne gondolni, hogy a Világbank egyszerű hitelintézmény, azonban sokkal több annál — emelte ki az előadó —, fejlesztési szervezet. Nemcsak az áll érdekében, hogy a befektetett pénzt kamattal visszakapja, hanem az is, hogy kapcsolódjon az adott ország alapvető fejlesztési irányaihoz, s elősegítse a vállalatok nemzetközi versenyképességének fokozását.

Magyarország 1982 óta tagja a Világbanknak, s 1986 végéig — az átlagosnál kedvezőbb feltételekkel (15 éves futamidő, jelenleg 7,92 százalékos kamatláb) — 900

millió dollár hitelt kapott a magyar állam. Többek között a gabona-, az állattenyésztési, a szénhidrogén-, az exportfejlesztési, az ipari szerkezetátalakítási program, az élelmiszer-ipari program, az erőmű-rekonstrukció, az M0 autópálya-építés megvalósítására kapunk világbanki hiteleket. Milyen előnyökkel jár számunkra a hitelek felvétele? Evente 200–250 millió dollár hitelt hazánkban a Világbank. Ez az összeg, ha csak például a vezető nyugatnémet bankok konzorciumától legutóbb felvett 1 milliárd márká összegű hitelt nézzük, nem nagy. A tenderezés (nemzetközi versenypályázat) révén azonban olcsóbb importhoz jutunk, megteremtődik a társfinanszírozás lehetősége, a beruházások alaposabb piaci és műszaki előkészítése meg végbe, információkat szerzünk a nemzetközi piacról stb.

A termeléscentrikus, gyenge piaci munkát végző, „beruházáséhséggel” küszködő magyar vállalatokra jellemző az egyoldalú hardverfejlesztés (a termelőberendezések körének bővítése) — elhanyagolják a termelőberendezések működését szolgáló rendszerek (szoftverek) fejlesztését. Alapos előkészítés, gazdaságossági elemzés, majd nemzetközi versenypályázat elnyerése esetén a vállalatok devizaháttérrel rendelkező forintot kapnak, és forintot fizetnek vissza a Magyar Nemzeti Banknak, és a többi kereskedelmi és hitelbanknak.

D. A. L.

Somogyi Károlyné felvétele

TÜZOLTÓLAKTANYA ÉPÜL. Rég ki-nőtték már Kossuth Lajos sugáru-ti laktanya-juk a tűzoltók, sokféle új eszköz még kihasználatlan, a helyhiány miatt. Évtizedekre megoldja majd a mostani gondokat a Napos út elején épülő tűzoltólaktanya, ahol a későbbiekben további bővítésre is lesz lehetőség. A tűzoltók nehéz munkájához nélkülözhetetlen egy sportpálya, ahol a

szükséges szerelési gyakorlatokat és edzéseket végezhetik — ezt is megépíthetik majd a laktanya mellé. Felvételünk az építkezésnél készült, ahol a Csomópont munkái dolgoznak belső szereléseken és a szakipari munkákon, s hamarosan teliessítik majd az épületet, hogy a hideg hónapokban is folytathassák a munkát.